

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2022
ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
10/06/2022

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α.** Σχολ. βιβλίο σελ.248 «Το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας...εθνικής τους συνείδησης»
β. Σχολ. βιβλίο σελ.86 «Το μοναδικό νέο...το 1908»
γ. Σχολ. βιβλίο σελ. 77 «Μικρότερη απήχηση στην Εθνοσυνέλευση 1862-1864 είχαν άλλοι πολιτικοί σχηματισμοί και το Εθνικό Κομιτάτον... Οθωμανική αυτοκρατορία»

ΘΕΜΑ Α2

- α.** ΣΩΣΤΟ σελ. 18
β. ΛΑΘΟΣ σελ. 24
γ. ΛΑΘΟΣ σελ.32
δ. ΣΩΣΤΟ σελ. 49
ε. ΣΩΣΤΟ σελ. 53

ΘΕΜΑ Β1

- Σχολ. βιβλίο σελ. 80 «Το τρικουπικό κόμμα...επενδύσεις»

ΘΕΜΑ Β2

- α)** Σχολ. βιβλίο σελ. 154 «Η ΕΑΠ διέκρινε την αποκατάσταση...εργατικού προλεταριάτου»
β) Σχολ. Βιβλίο σελ.154 «Εξάλλου δόθηκε προτεραιότητα...παραμεθόριες περιοχές»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Σχολ. βιβλίο σελ.148-149 «Στην αρχή το κράτος.....με τους πρόσφυγες»

«Στην αρχή...ανάγκης» (σχολικό βιβλίο)

Οι πληροφορίες αυτές ενισχύονται στο τρίτο παράθεμα (δευτερογενής πηγή) στο οποίο αναδεικνύονται οι προσπάθειες περίθαλψης των προσφύγων αμέσως μετά τη μεταφορά τους στην Ελλάδα. Χωρίς τη θέληση τους, κατά τη μεταφορά τους, χωρίστηκαν οικογένειες και εγκαταστάθηκαν σε πρόχειρους καταυλισμούς για μεγάλο διάστημα. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται το παράδειγμα της Αθήνας, όπου δίπλα σε αρχαία μνημεία τοποθετήθηκαν σκηνές για τους πρόσφυγες, όπου τους παραχωρούνταν από εθελοντές τα αναγκαία προς επιβίωση («σούπα, ψωμί, κουβέρτες»).

«Με την άφιξη...υπόγεια» (σχολικό βιβλίο)

Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται από το πρώτο παράθεμα (δευτερογενής πηγή) στο οποίο προστίθενται ως χώροι εγκατάστασης τα δημόσια λουτρά ενώ για τα ξενοδοχεία υπήρξε απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας το Σεπτέμβριο του 1922. Λίγους μήνες μετά, το Δεκέμβριο του 1922, αναφέρεται και η προσπάθεια του δημάρχου Αθηναίων για διαμόρφωση κατάλληλων χώρων για προσωρινή στέγαση των προσφύγων. Επιπλέον, δίνονται αριθμητικά στοιχεία για το πλήθος των προσφύγων (70.000) και τον αριθμό των καταυλισμών (130) σε ολόκληρη την πόλη των Αθηνών.

«Επιτάχθηκαν ...πρόσφυγες» (Σχολικό βιβλίο)

Χαρακτηριστική είναι η μαρτυρία (κείμενο Α) μίας εκ των προσφύγων η οποία γεννήθηκε κατά τη μεταφορά της οικογένειάς της στην Ελλάδα. Με βάση τις διηγήσεις που της μεταφέρθηκαν η εγκατάσταση των προσφύγων γινόταν και σε χώρους παράδοξους, όπως ένα κοτέτσι λόγω ανάγκης.

Το κείμενο Β είναι επίσης μια αναφορά-μαρτυρία προσφύγων που είχαν την τύχη να έχουν συγγενείς στη Ελλάδα και άρα τη δυνατότητα να εγκατασταθούν αμεσότερα στην τότε φτωχή Ελλάδα. Και από αυτό το παράθεμα επιβεβαιώνεται ότι δημόσιοι χώροι, όπως οι εκκλησίες, λειτούργησαν προσωρινά ως τόποι προσωρινής εγκατάστασης προσφύγων. Επιπλέον, φαίνεται και η βοηθητική στάση των απλών ανθρώπων απέναντι στους πρόσφυγες.

Θέμα Δ1

α.

Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 209: «Η κρίση κορυφώθηκε... απευθείας από τον Πρίγκιπα».

«Η κρίση κορυφώθηκε... “Γεννηθήτω Φως”». Όπως επιβεβαιώνει κι ο Εμμανουήλ Γ. Χαλκιαδάκης (δευτερογενής πηγή), ο Βενιζέλος φανερά απογοητευμένος από την απόφαση του Υπατου Αρμοστή διασαφήνισε την προσωπική του στάση απαντώντας κι ο ίδιος σε αθηναϊκά άρθρα που του επέρριπταν μομφές. Μάλιστα, στο σημειωματάριό του καθιστά σαφέστερα τα αίτια της απόλυσής του κατηγορώντας τον ίδιο τον Πρίγκιπα που του απέδιδε κάθε ευθύνη στο Κρητικό, ενώ ο ίδιος αποποιούνταν τις ευθύνες που του αναλογούσαν. Για τον Βενιζέλο ήταν ξεκάθαρη η ατελέσφορος, ως τότε, πολιτική του Γεωργίου, αφού η δεσποτική του συμπεριφορά κι η καθυστέρησή του στο Ενωτικό Ζήτημα τον έθεταν πια προ των ευθυνών του. Όντας αδύναμος, αναζητούσε άλλοθι στον πρώην Υπουργό Δικαιοσύνης. Με ένθερμο και δογματικό ύφος ο Βενιζέλος δηλώνει απερίφραστα πως αποτέλεσε το εξιλαστήριο θύμα ενός Πρίγκιπα που είχε αποτύχει στην αποστολή του και δε μπόρεσε να ανταποκριθεί στον ρόλο που του είχε ανατεθεί ως εντολοδόχου των Μεγάλων Δυνάμεων.

«Ο Γεώργιος ... αντιπολίτευσης». Όπως αναφέρει ο Κωνσταντίνος Σβολόπουλος στην *Κρητική Πολιτεία από το 1899 (δευτερογενής πηγή)*, σε κάθε προσπάθεια συνδιαλλαγής και συνεργασίας με τον Γεώργιο τόσο ο Βενιζέλος όσο κι οι υπόλοιποι Κρήτες βρίσκονταν αντιμέτωποι με την άρνηση και την απόρριψη. Ουσιαστικά κάθε συμβιβαστική προσπάθεια για την επίτευξη του ενωτικού Ζητήματος ναυαγούσε, καθώς ο ίδιος ο Πρίγκιπας φαλκίδευε

την Ένωση Κρήτης - Ελλάδας καταργώντας κάθε συλλογική προσπάθεια και οδηγώντας ταυτόχρονα σε διχαστικές τάσεις τον Κρητικό λαό.

«Κάτω από τις συνθήκες αυτές... ναυάγησαν» (σχολικό βιβλίο σελ. 210).

Καθώς, η προσωποπαγής πολιτική του Πρίγκιπα επιβράδυνε το εθνικό ζήτημα, εντεινόταν η δυσφορία κι η πικρία της Αντιπολίτευσης προετοιμάζοντας μία επικείμενη επανάσταση. Μάλιστα, ο ανενεργός πια Βενιζέλος διατύπωσε τον Απρίλιο του 1901 τη δική του αντιπολιτευτική του δράση συγκεντρώνοντας όλους όσους αντιτίθονταν στην πολιτική αδιαλλαξίας του Υπατου Αρμοστή. Στο ίδιο πλαίσιο **«Γύρω από τον Βενιζέλο... από τον Πρίγκιπα»**

β.

Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 210: «Η αντιπολίτευση αποφάσισε... επανάστασης του Θερίσου»

«Υπέγραψαν προκήρυξη... Κρητικής Πολιτείας» Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται στο κείμενο Γ (πρωτογενής πηγή) το οποίο αποτελεί την προκήρυξη της Ηνωμένης Αντιπολίτευσης που υπογράφηκε στις 26 Φεβρουαρίου 1905.

Σύμφωνα με την προκήρυξη της Ηνωμένης Αντιπολίτευσης ο βασικός σκοπός της είναι η επίτευξη της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα, ένας στόχος που οι Κρήτες επεδίωκαν να πετύχουν για αιώνες.

- Αν ο παραπάνω στόχος είναι αδύνατο να επιτευχθεί η Ηνωμένη Αντιπολίτευση θα επιδιώξει την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσέγγιση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- Αν ούτε ο στόχος αυτός είναι δυνατό να επιτευχθεί θα επιδιώξει την αναθεώρηση του Συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας αποβλέποντας στην απαλλαγή της Κρήτης από τον δεσποτισμό του Αρμοστή Γεωργίου. Μάλιστα, θα επιδιώξουν το Σύνταγμα της Κρήτης να πλησιάσει τον χαρακτήρα του ισχύοντος τότε ελληνικού Συντάγματος.

- Η Ηνωμένη Αντιπολίτευση δηλώνει αποφασισμένη να πετύχει τις επιδιώξεις της ακόμα κι αν χρειαστεί να προβεί σε ένοπλη εξέγερση, προαναγγέλλοντας το κίνημα του Θερίσου που θα ακολουθήσει λίγες μέρες αργότερα (10 Μαρτίου 1905). Η πληροφορία αυτή επιβεβαιώνεται και από τη φράση του σχολικού βιβλίου « Η προκήρυξη αυτή είναι... του Θερίσου».
- Επίσης, τα μέλη της Ηνωμένης Αντιπολίτευσης δηλώνουν ότι ο αγώνας τους δεν έχει προσωπικό χαρακτήρα εναντίον του Γεωργίου, ούτε τα μέλη της επιδιώκουν ικανοποίηση του προσωπικού συμφέροντός τους.
- Τέλος, τονίζουν ότι αν επιβληθεί νέος Αρμοστής στη θέση του Γεωργίου αυτός πρέπει να είναι οπωσδήποτε Έλληνας, γιατί σε αντίθετη περίπτωση θα αντισταθούν με όλες τους τις δυνάμεις.

